

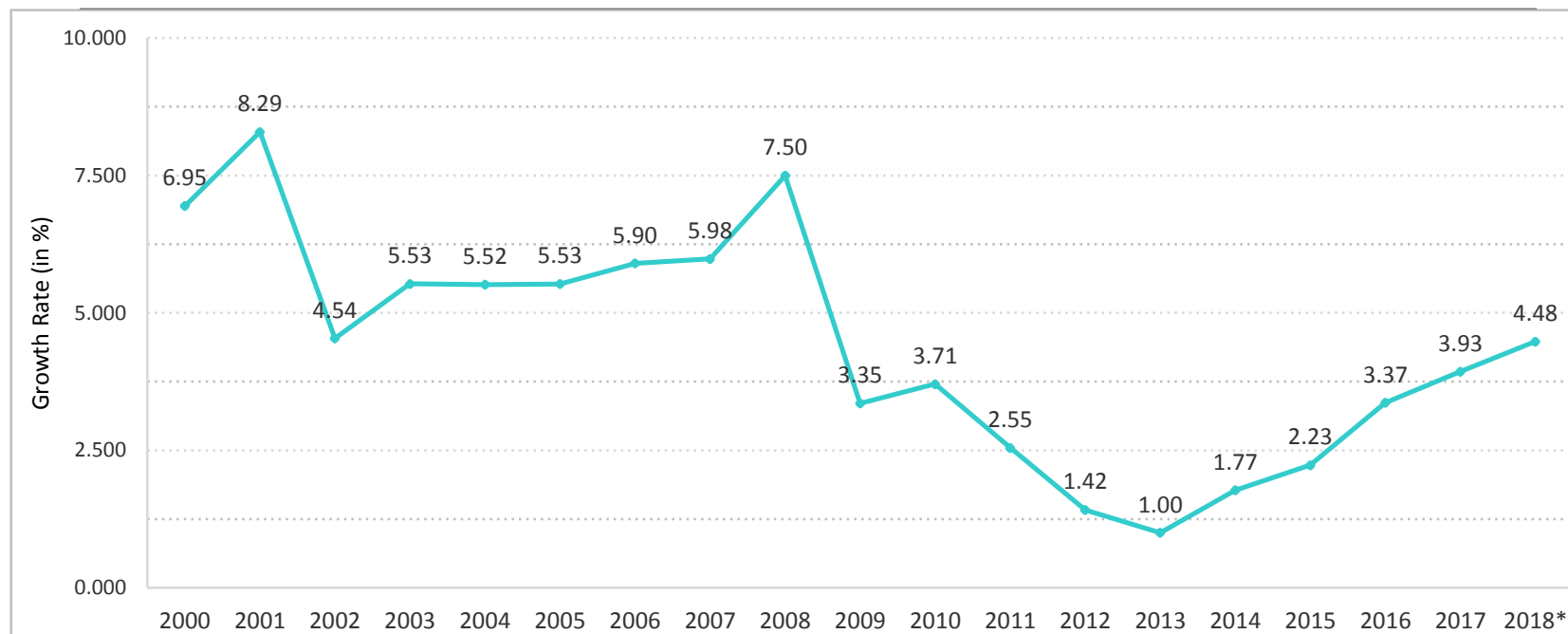
NJË VËSHTRIM MBI TREGUESIT E ZHVILLIMIT EKONOMIK TË SHQIPËRISË 2018

SEKRETARIATI I KËSHILLIT TË INVESTIMEVE
Dhjetor 2018

Shënim: Materiali është vetëm një përmbledhje e disa prej treguesve kryesorë dhe nuk përfaqëson opinionet apo pikëpamjet e Sekretariatit dhe Këshillit të Investimeve.

Të dhënat e përdorura në prezantim janë gjeneruar nga databazat e faqeve zyrtare të Institutit Shqiptar të Statistikave, Bankës së Shqipërisë, Bankës Botërore, Fondit Monetar Ndërkombëtar, etj.

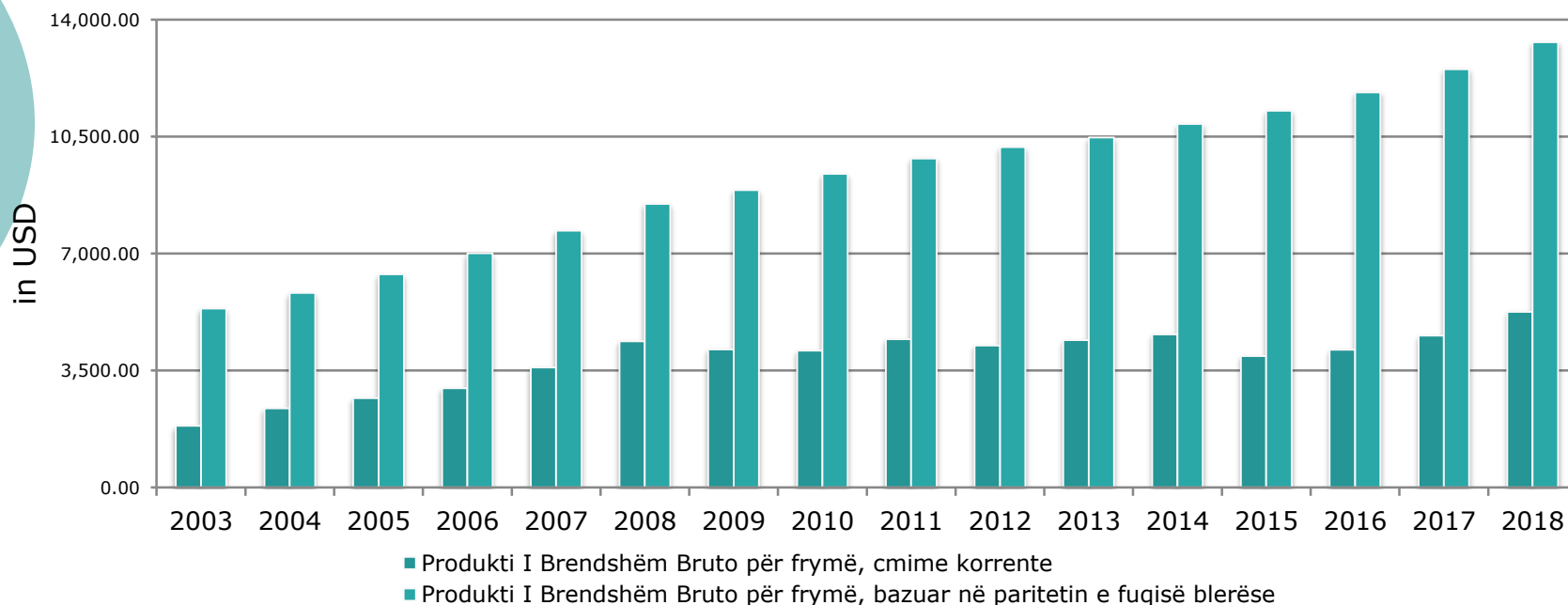
Ecuria e Rritjes Ekonomike

Source: IMF International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, prill 2016. Pas vitit 2012, vlerat janë vlerësime.

Rimëkëmbja ekonomike u konfirmua në vitin 2015, ndërkohë që rritja ekonomike vazhdoi të përmirësohej. Në tremujorin e tretë të vitit 2018, rritja ekonomike u deklarua me normën 4.48% (shih: INSTAT)

E ardhura për Frymë në Vite

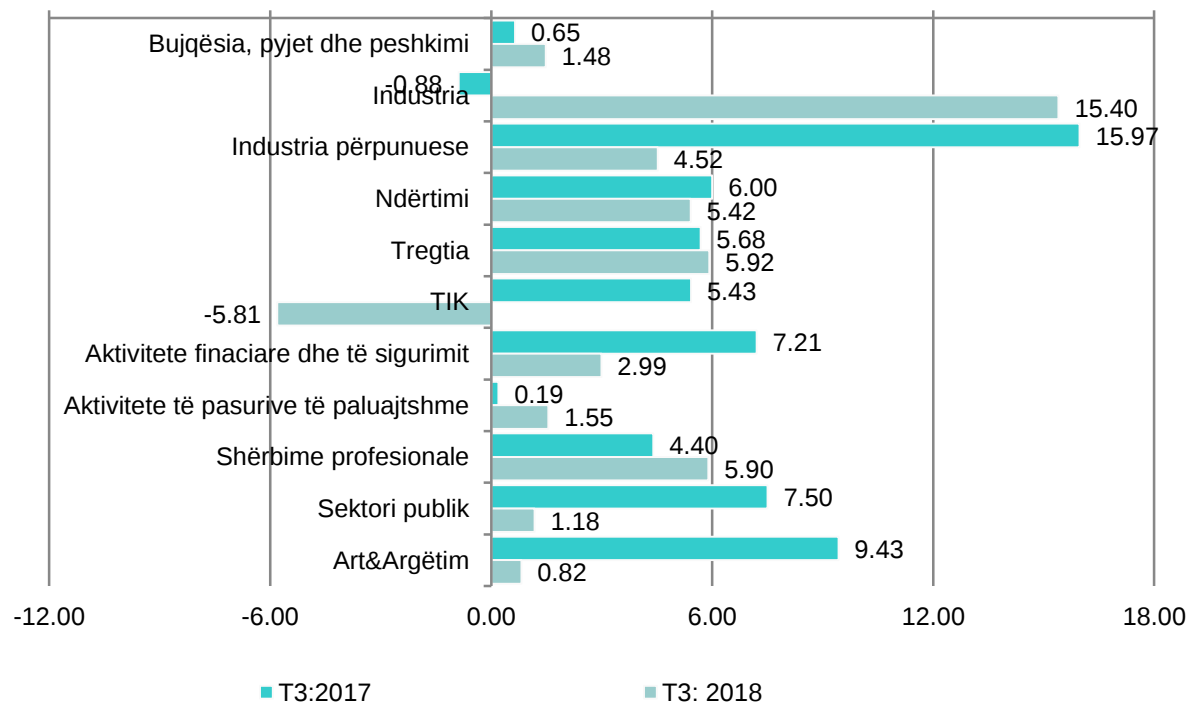

Burimi: FMN, World Economic Outlook Database, October 2018.

Të dhënat pas vitit 2016 janë vlerësime.

Për vitin 2018, e ardhura për frymë e Shqipërisë vlerësohet 5260.9 USD në vlerë korrente ose 13,330.2 USD bazuar në paritetin e fuqisë blerëse (PPP). Rritja e të ardhurave për frymë (PPP) në 2018 vlerësohet të jetë 6% krahasuar me 2017.

Kontributi i Sektorëve në Rritjen Ekonomike (në %)

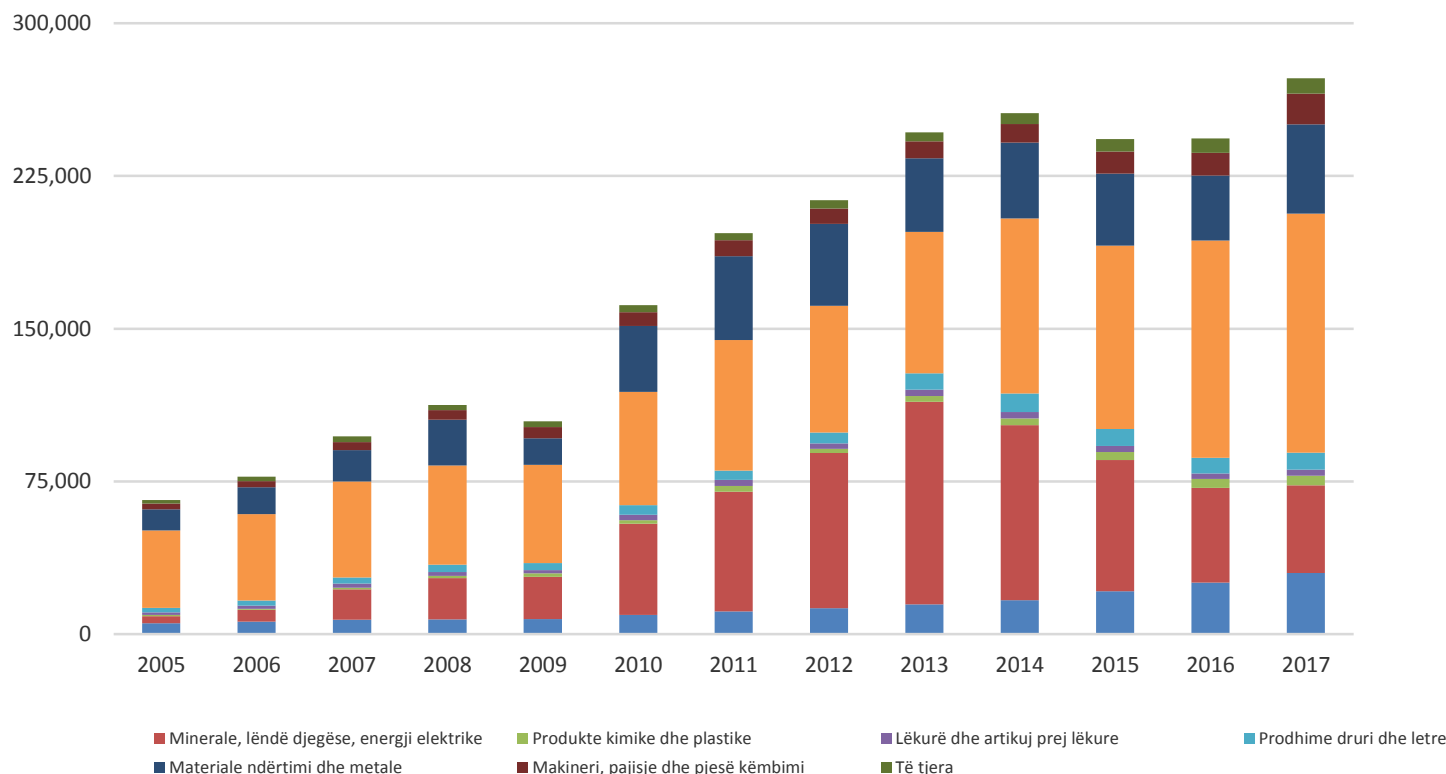

Burimi : INSTAT, Llogaritë Kombëtare Vjetore 2018 (Metoda e Prodhimit)

- Burimet kryesore të rritjes ekonomike janë industria përpunuese, shërbimet profesionale dhe aktivitetet rekreative.
- Sektori i ndërtimit, aktiviteti i pasurive të paluajtshme, aktivitetet financiare në rritje në vitin 2018 në krahasim me vitin 2017.
- Sektori i bujqësisë, dhe shërbimet profesionale kanë ndikim në rënie në rritjen ekonomike në 2018 krahasuar me 2017.

Eksportet e Shqipërisë 2015-2017

(Sipas grup mallrave, në milion ALL)

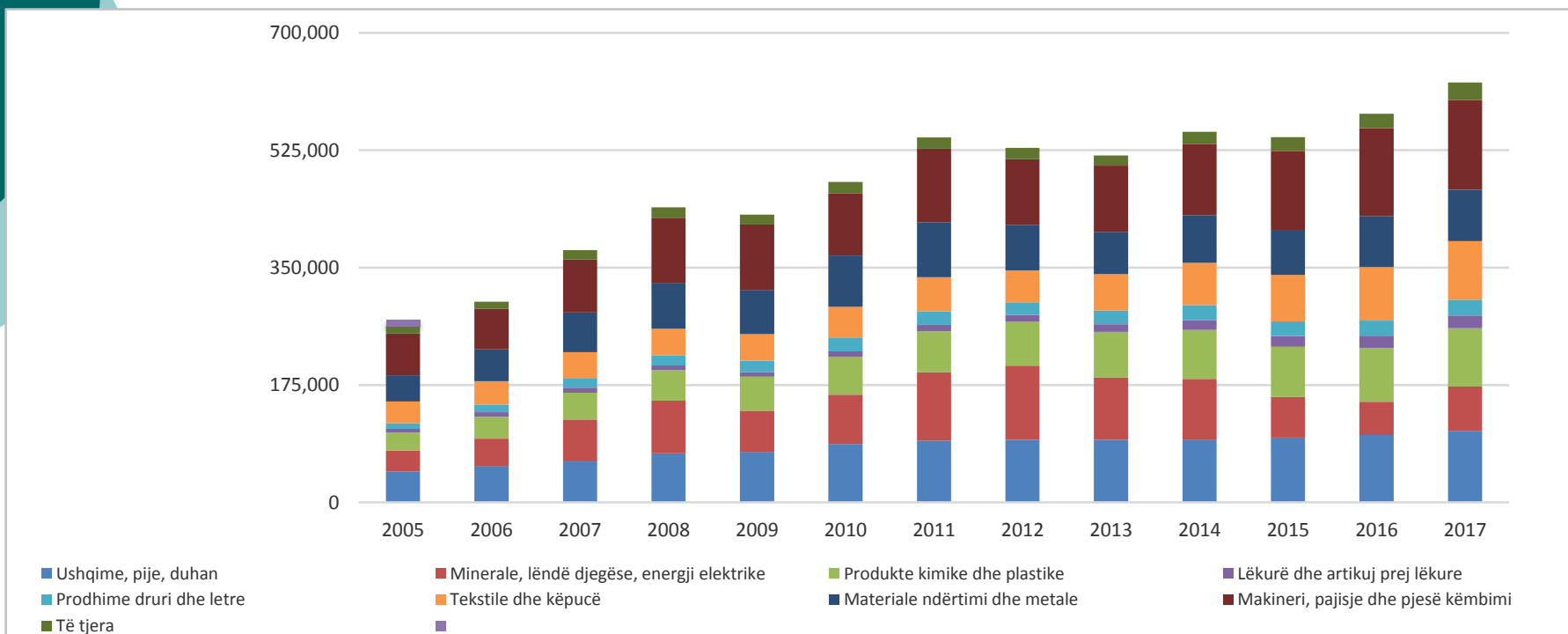

Burimi: INSTAT, Tregtia e Jashtme sipas Produkteve 2005-2017

Eksportet kryesore janë të orientuara nga tekstilet, produktet minerale, energjia elektrike dhe lëndët djegëse, materialet e ndërtimit dhe metalet e ndjekura nga produktet agro-ushqimore.

Importet e Shqipërisë 2005-2017

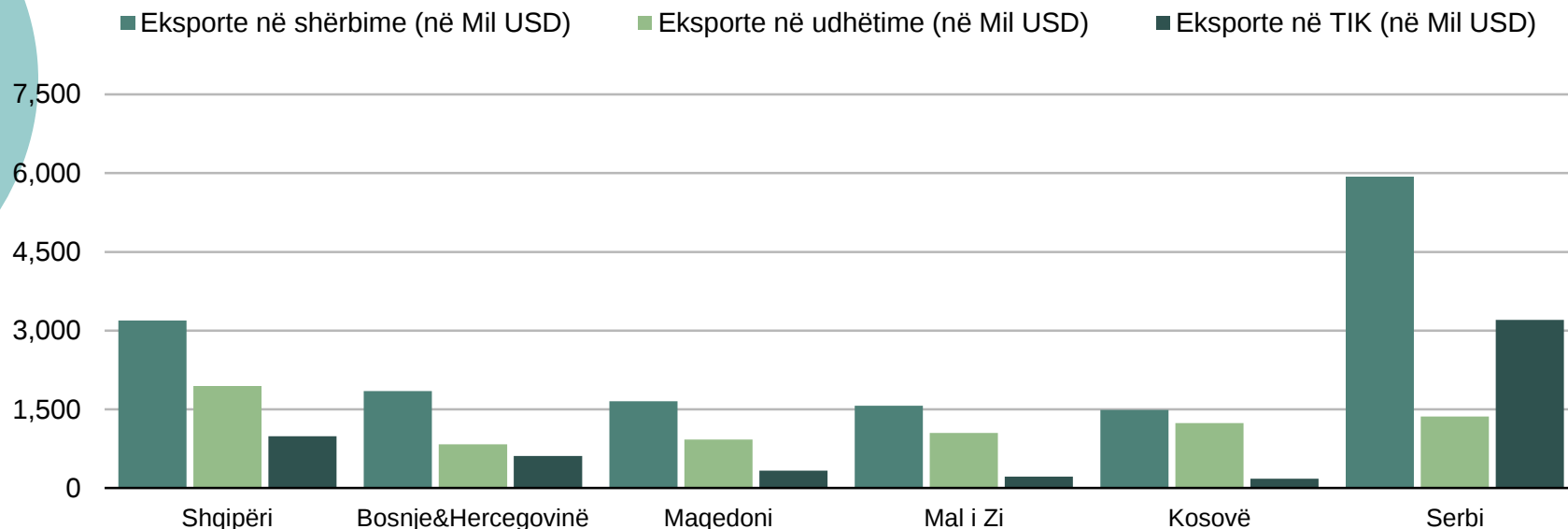
(Sipas grup mallrave, në milion ALL)

Burimi: INSTAT, Tregtia e Jashtme sipas Produkteve 2005-2017

Importi mbizotërohet nga makineritë dhe pajisjet, ndjekur nga ushqimi, pijet dhe produktet e duhanit, mineralet dhe lëndët djegëse, si dhe plastika.

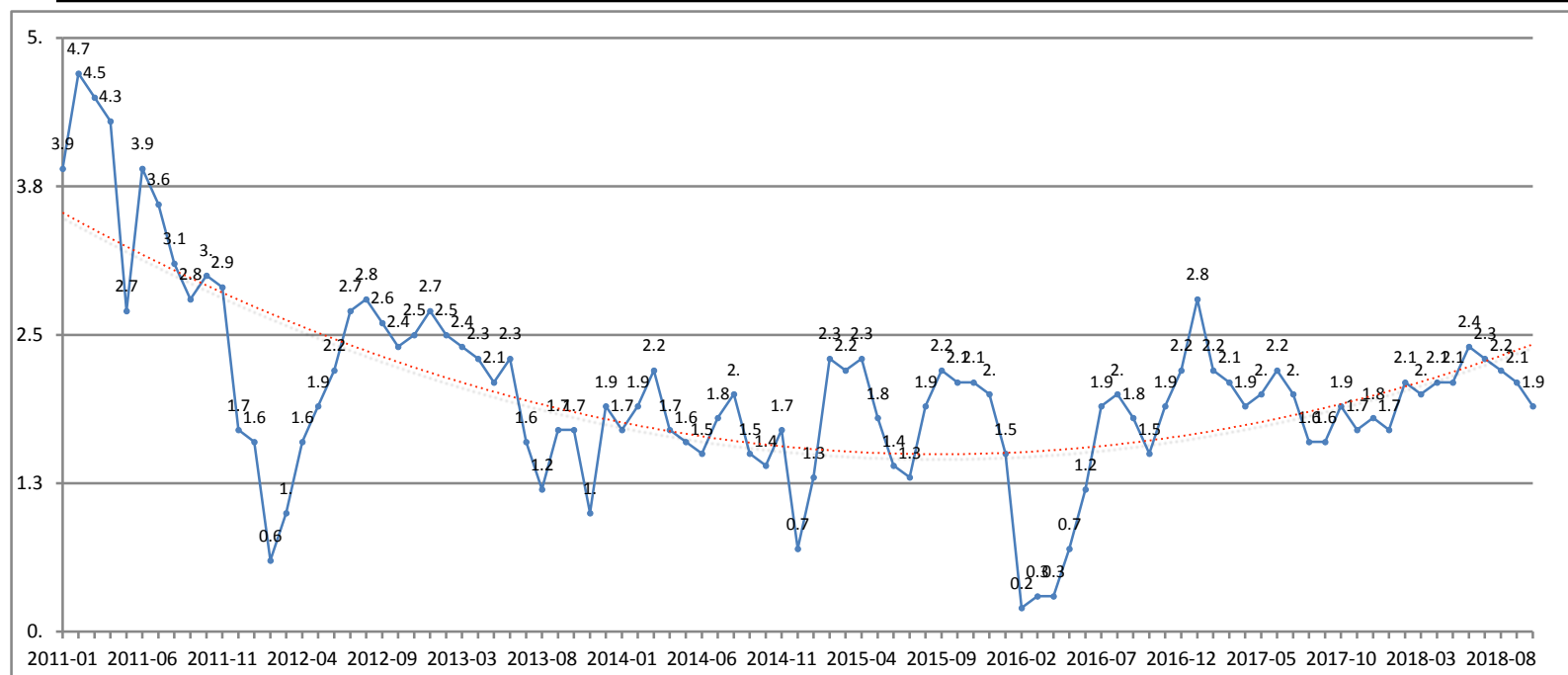
EKSPORTET NË SHËRBIME IN 2017 – KONTEKSTI RAJONAL

Burimi: World Development Indicators

Shqipëria renditet e dyta në rajon në lidhje me eksportet e shërbimeve, të cilat kryesisht dominohen nga eksporti i turizmit dhe udhëtimit. Eksportet e TIK-ut në vitin 2017 përfaqësonin 31% të totalit të eksporteve të shërbimeve për Shqipërinë. Eksportet e TIK në rajon (në vlerë) janë më të lartat në Serbi, ndërsa për Ish Republikën Jugosllave të Maqedonisë eksportet e TIK-ut përfaqësojnë 54% të eksporteve në shërbime. Eksporti i udhëtimeve përfaqëson pjesën më të madhe të eksporteve të shërbimeve për Kosovën, Malin e Zi dhe Shqipërinë.

Indeksi i Çmimit të Konsumit

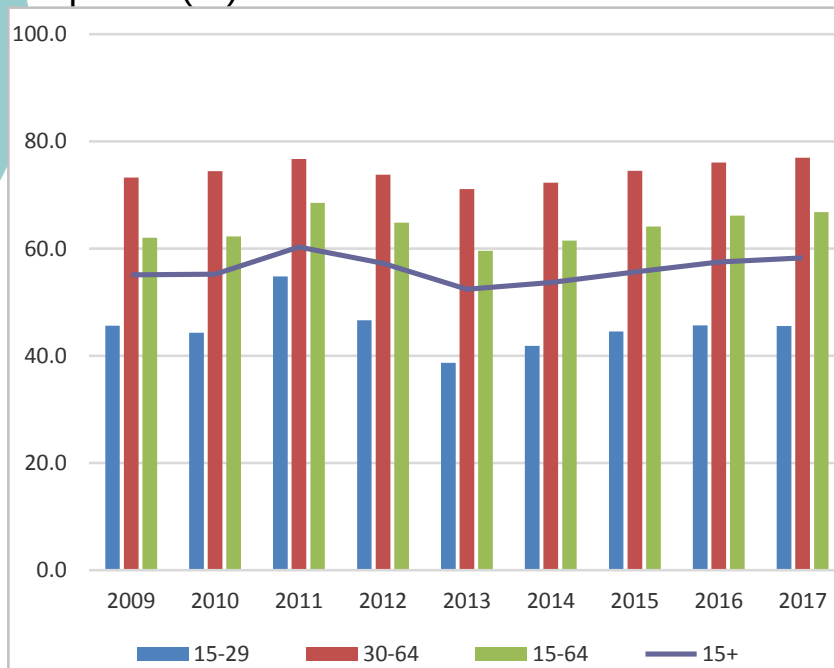
Burimi: INSTAT, prill 2018

Inflacioni në të gjithë këto vite ka qenë i qëndrueshëm dhe brenda pragut të objektivave të politikës monetare, që është një normë vjetore prej 4%.

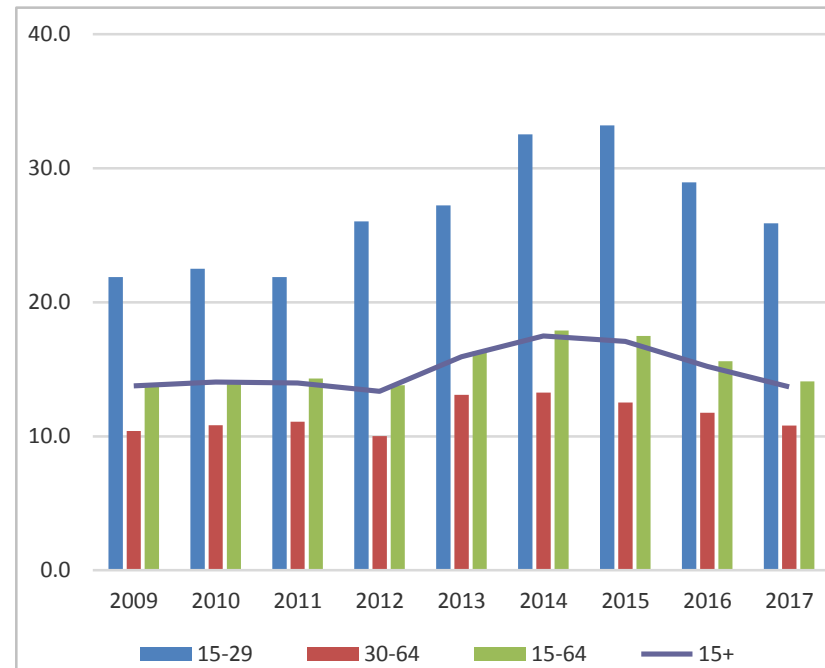
Norma e inflacionit u raportua në 1.9% (në terma vjetorë) në Nëntor 2018.

Forca e Punës sipas Grup Moshave

Shkalla e pjesëmarrjes në forcën e punës (%)

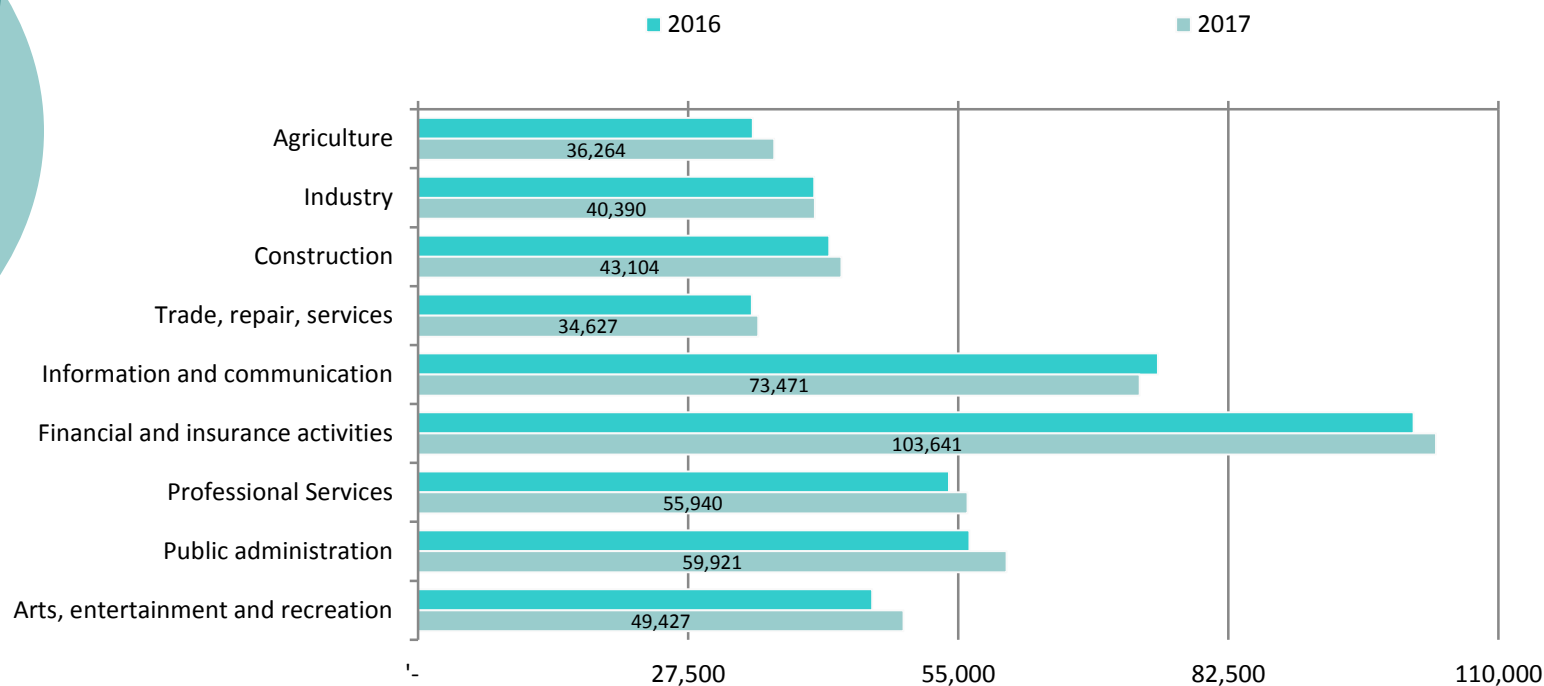
Papunësia në %

Burimi: INSTAT, Anketa e Forcës së Punës, 2017

- Gjatë vitit 2017, rritja e pjesëmarrjes në punë dhe rënia e papunësisë çojnë në punësim më të lartë.
- Papunësia e të rinjve mbetet ende më e larta në krahasim me grupet e tjera të moshës së papunë.

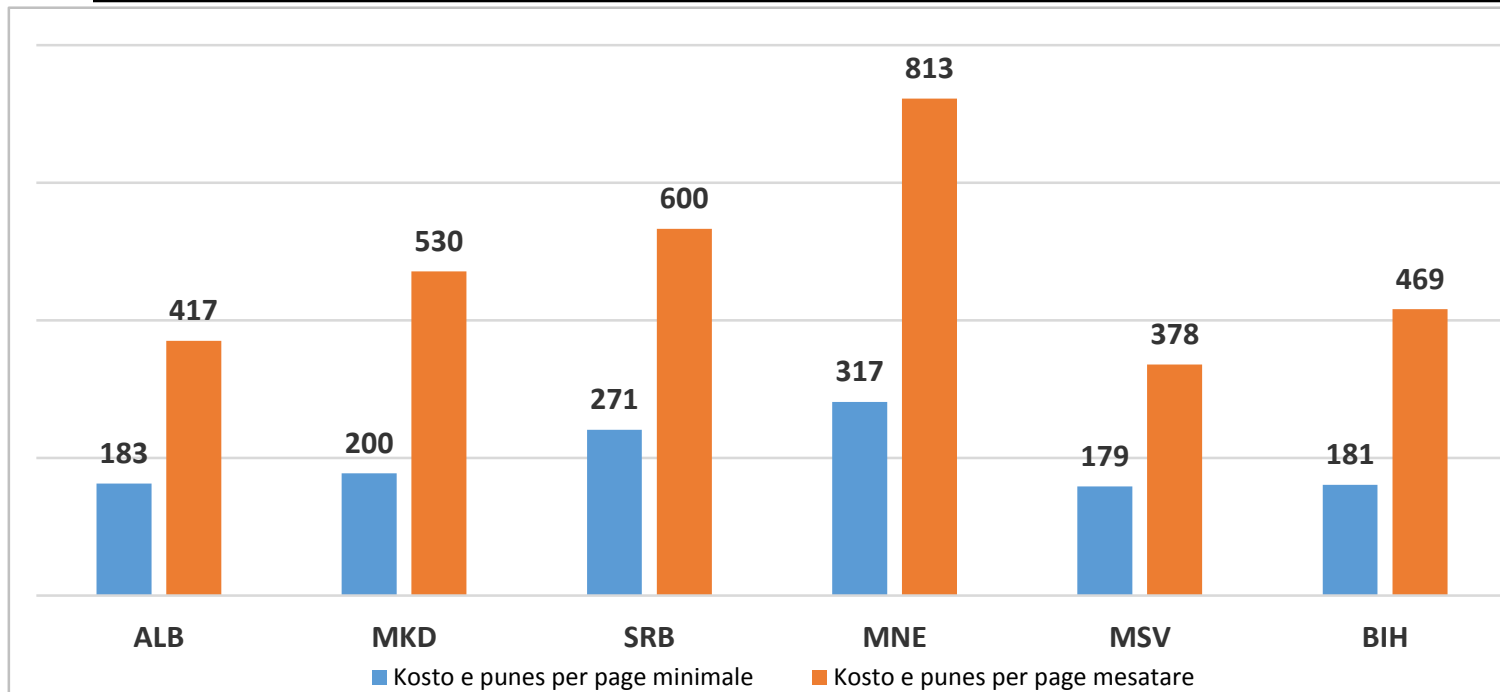
Paga Mesatare sipas Sektorëve (në ALL)

Burimi: INSTAT, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, 2016-2017

- Pagat më të larta në vitin 2017 u regjistruan në sektorin financiar dhe të sigurimeve, pasuar nga TIK. Pagat më të ulta janë raportuar në tregti, shërbime riparimi dhe transport.
- Pagat në rritje më të shpejtë janë raportuar në sektorin e artit dhe argëtimit të ndjekur nga administrata publike.
- Paga mesatare në vitin 2017 është raportuar në 55,198 lekë (442 euro) dhe është rritur me 2.78% në terma vjetorë.

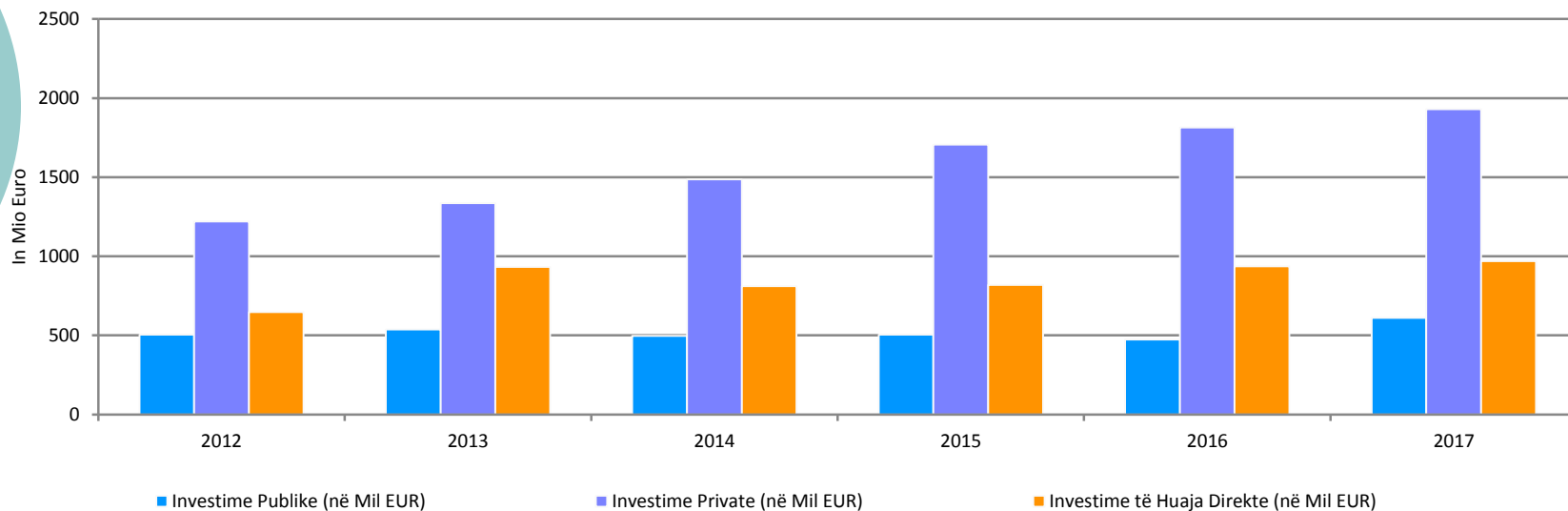
Kosto e Punës për Vendet e Ballkanit Perëndimor, 2015 (EUR)

Burimi: Zyrat Statistikore të Vendeve, për Shqipërinë paga mesatare në administratën publike për 2015.

- Shqipëria krahasuar me vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor ka një kosto më të ulët të pagës nëse matet me pagë mesatare;
- Nëse kostoja e punës krahasohet me pagën minimale, kostoja e punës në Shqipëri është e krahasueshme me Kosovën, Bosnjën dhe Hercegovinën dhe Maqedoninë.

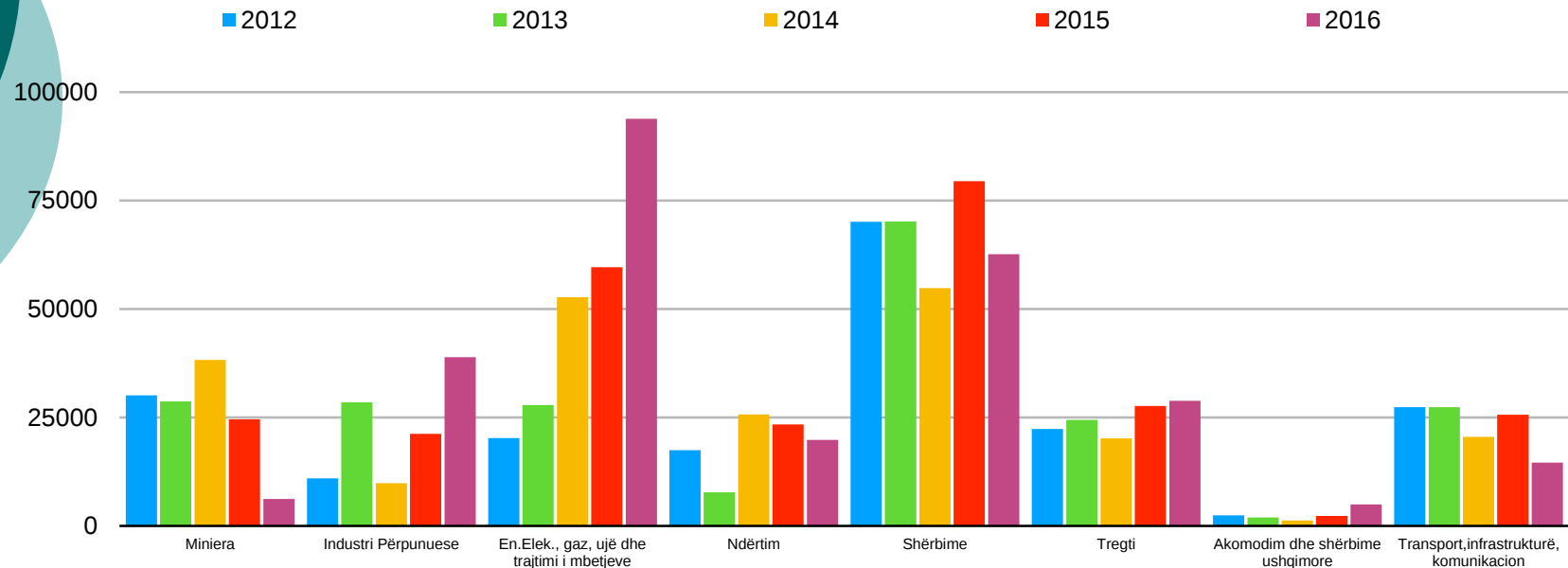
Investimet Publike, Private dhe të Huaja në Shqipëri (në Mil Euro)

Burimi: Ministria e Financave, Banka e Shqipërisë, INSTAT

- Vërehen trende pozitive në investimet private pas vitit 2015;
- Investimet e huaja direkte dhe investimet publike po rriten gradualisht, duke hyrë në një cikël pozitiv.

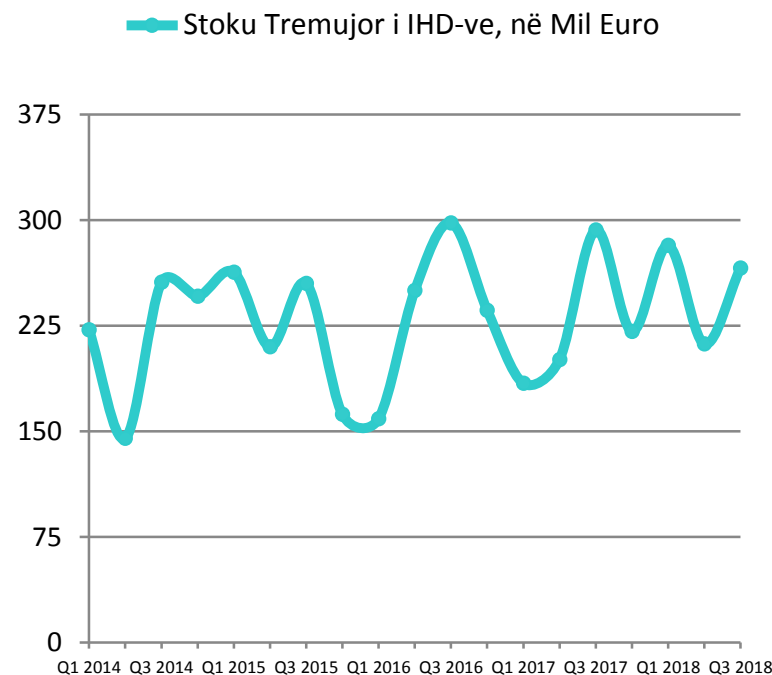
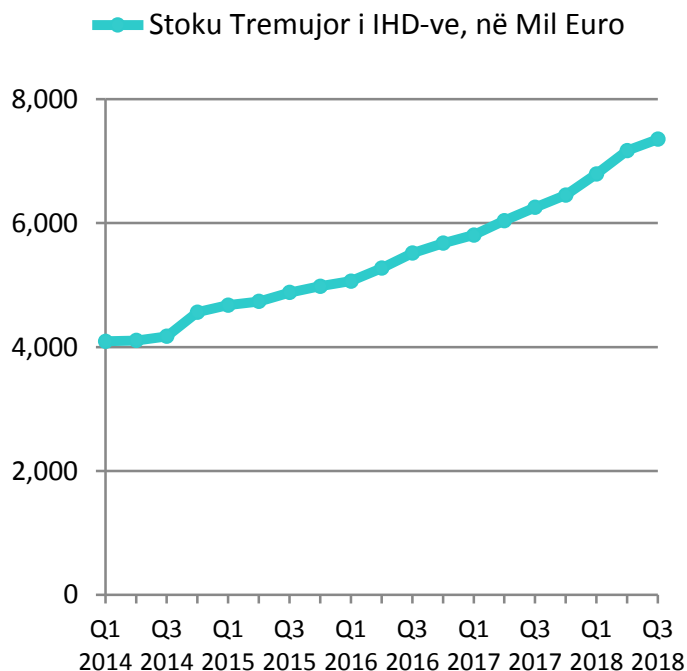
Investimet sipas Sektorëve (Mil ALL)

Burimi: INSTAT – Anketa Strukturore e Ndërmarrjeve

- Sektori i energjisë elektrike, gazit, ujit dhe mbetjeve, si dhe industria përpunuese kanë raportuar rritjen më të madhe të investimeve në 2016 (në terma vjetorë).
- Investimet në vitin 2016 janë kontraktuar në sektorin e transportit dhe komunikimit dhe minierave.
- Investimet në shërbimet e strehimit dhe ushqimit janë më të ultat në vlerat absolute, ndërkohë që përjetojnë dinamikë shumë pozitive në vitin 2016.

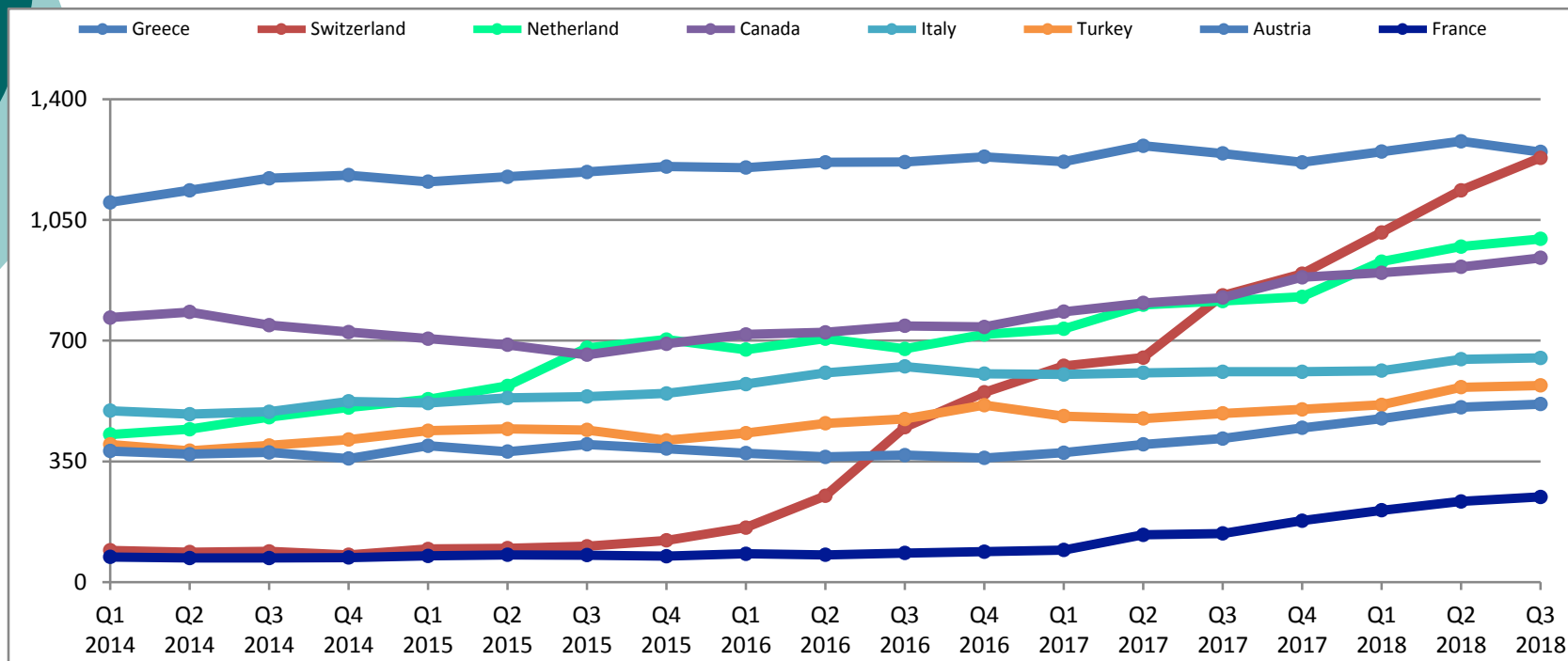
Prurjet dhe Stoku i Investimeve të Huaja Direkte

Megjithëse fluksi i IHD-ve ka qenë i paqëndrueshëm dhe sipas cikleve të biznesit, pas vitit 2015 stoku i IHD-ve manifeston dinamikë pozitive.

Në tremujorin e tretë të 2018 IHD-ve (në stok) janë rritur me 3% krahasuar me tremujorin e dytë të 2018.

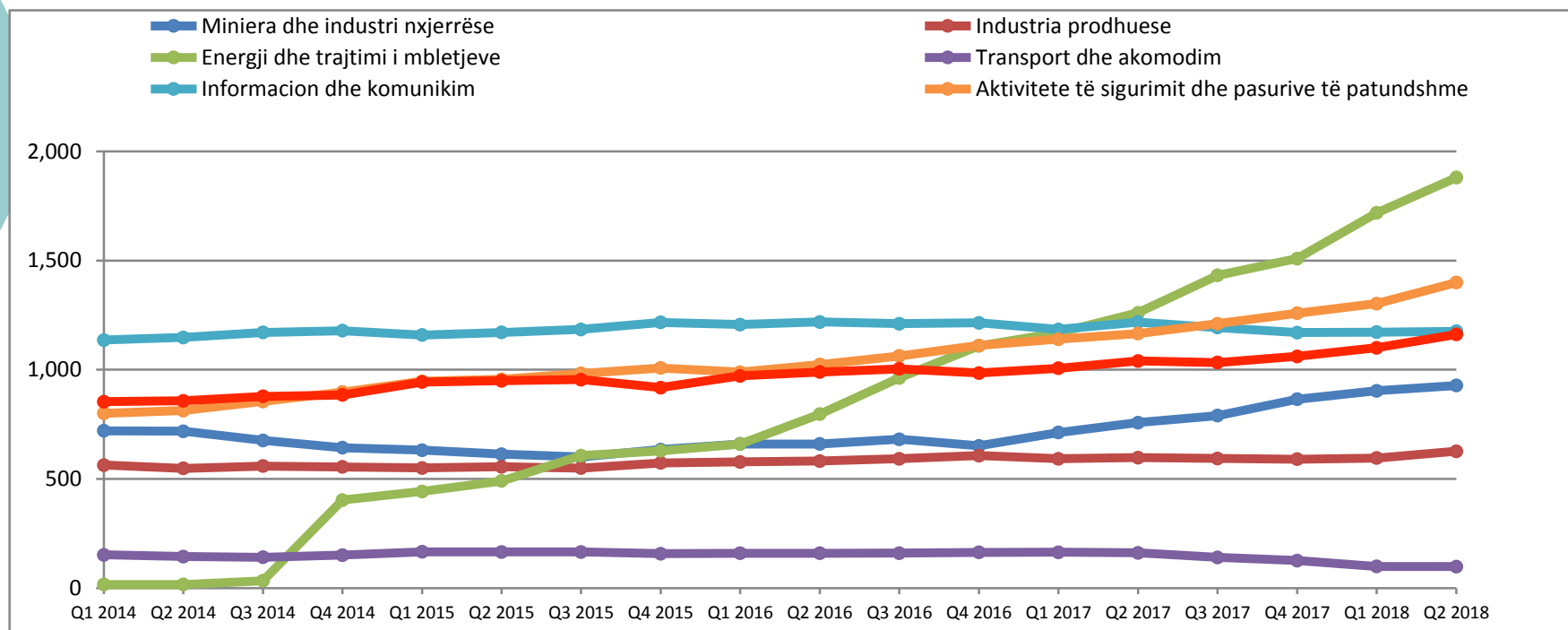
Stoku i IHD-ve sipas Vendeve të Origjinës (Mil EUR)

Burimi: Banka e Shqipërisë, tetor 2018

- Greqia vazhdon të udhëheqë stokun e IHD-ve në terma vëllimi;
- Dinamika të forta pozitive të IHD-ve nga Zvicra, Holanda dhe Franca vërehen në tremujorin e tretë të 2018.

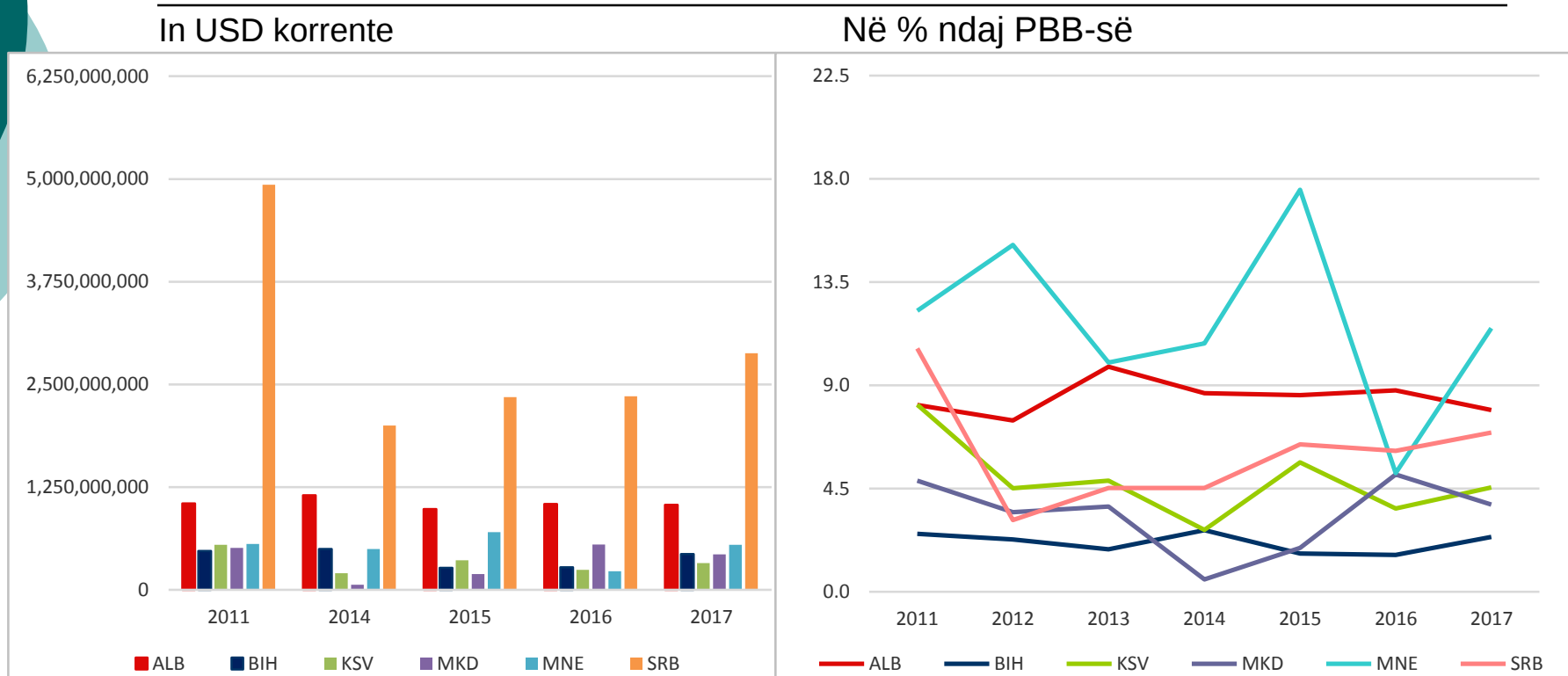
Stoku për Tremujor i IHD sipas Aktivitetit Ekonomik (Mil EUR)

Burimi: Banka e Shqipërisë, tetor 2018

- Sektorët më tërheqës për IHD-të janë Menaxhimi i Energjisë dhe Mbetjeve, Minierat dhe Industritë Nxjerrëse, Sigurimet dhe Pasuritë e Paluajtshme;
- Një ngadalësim në stokun e TIK dhe Sektorit të Transportit / Akomodimit vërehet duke filluar nga çereku i dytë i vitit 2017.

Fluksi i IHD në Ballkanin Perëndimor

Burimi: World Development Indicators

Shqipëria renditet e dyta në rajon për vlerën e investimeve të huaja në vite dhe për kontributin ndaj prodhimit të brendshëm bruto.

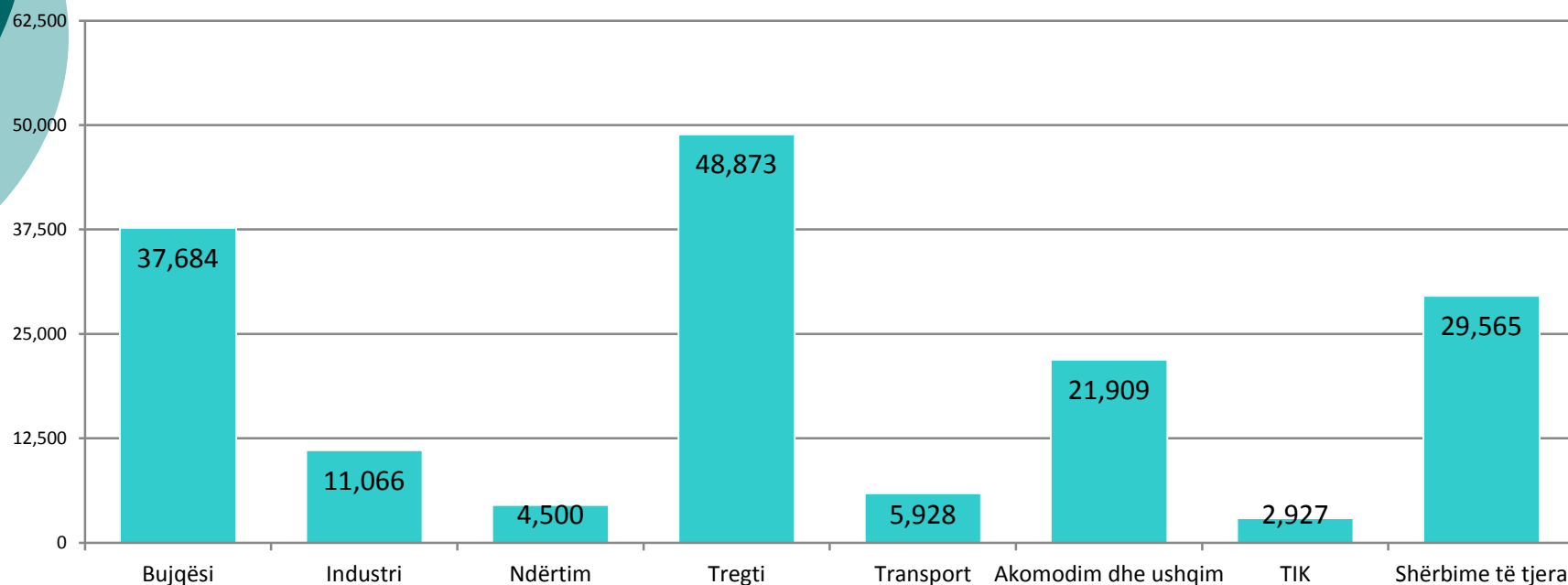
Stoku dhe Profili i Ndërmarrjeve, 2010 - 2016

Sipas numrit të punësuarve	Viti						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gjithsej	109,039	106,837	111,083	112,537	152,288	160,679	162,452
1-4	97,836	95,520	99,782	101,025	136,470	145,456	146,304
5-9	5,194	5,636	5,235	5,387	8,172	7,631	8,023
10-49	4,744	4,439	4,660	4,647	5,994	5,902	6,297
50+	1,265	1,242	1,406	1,478	1,652	1,690	1,828
Prodhuesit e të mirave	17,099	16,413	16,842	16,989	37,950	48,585	53,250
1-4	12,991	12,592	13,071	13,273	33,255	44,179	48,819
5-9	1,717	1,718	1,565	1,603	2,080	1,865	1,842
10-49	1,923	1,650	1,681	1,562	1,971	1,877	1,851
50+	468	453	525	551	644	664	738
Prodhuesit e shërbimeve	91,940	90,424	94,241	95,548	114,338	112,094	109,202
1-4	84,845	82,928	86,711	87,752	103,215	101,277	97,485
5-9	3,477	3,918	3,670	3,784	6,092	5,766	6,181
10-49	2,821	2,789	2,979	3,085	4,023	4,025	4,446
50+	797	789	881	927	1,008	1,026	1,090

Burimi: Anketa e Ndërmarrjeve, INSTAT

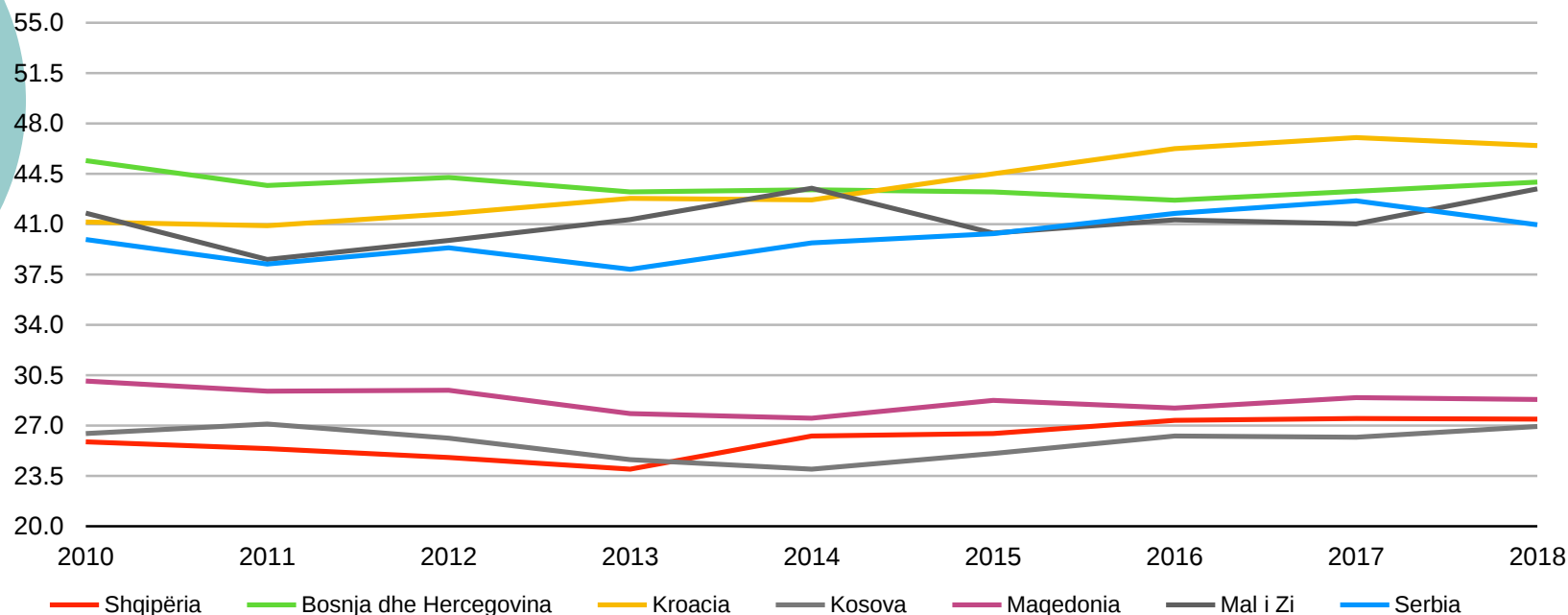
- Struktura e ndërmarrjeve në ekonominë shqiptare dominohet nga ndërmarrjet mikro, të vogla dhe të mesme të cilat përfaqësojnë 99% të ndërmarrjeve.
- Në vitin 2017, 33% e ndërmarrjeve të regjistruara vepronin si prodhues të mallrave, 67% janë raportuar si operatorë në sektorin e shërbimeve.

Ndërmarrjet Aktive sipas Aktivitetit Ekonomik - 2017

Burimi: Anketa e Ndërmarrjeve, INSTAT

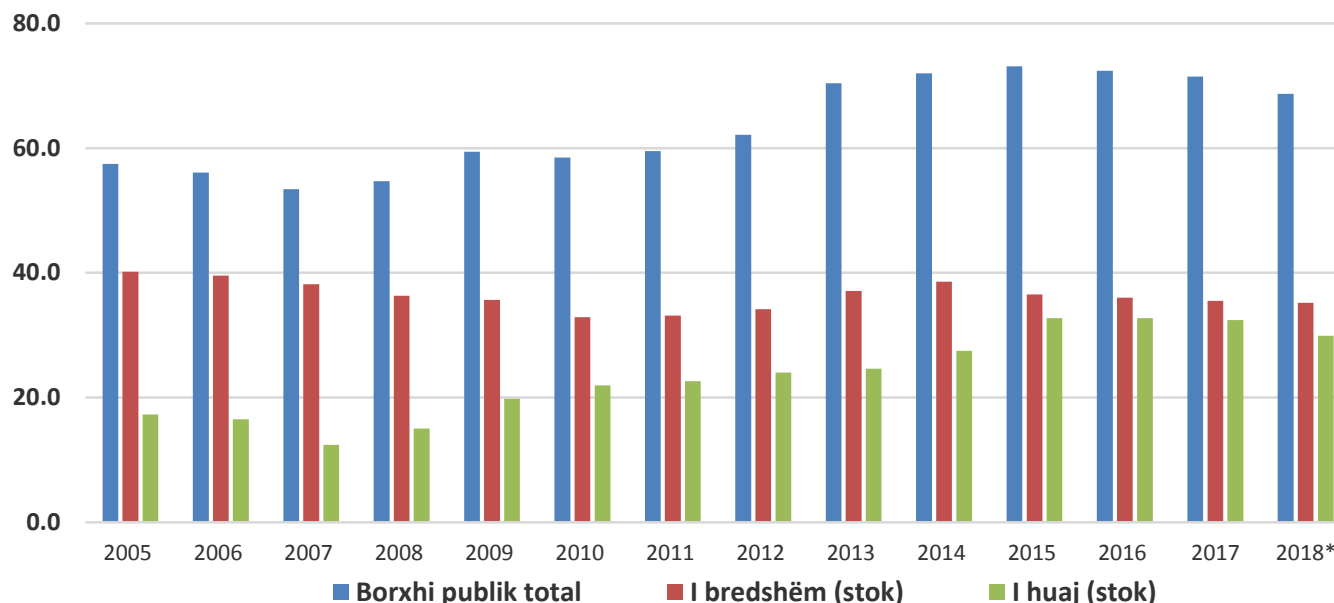
Pesha e të ardhurave buxhetore ndaj PBB-së në Vendet e Ballkanit

Burimi: IMF, World Economic Outlook, tetor 2018

Shqipëria paraqet peshën më të ulët të sektorit publik në ekonomi ndër vendet e rajonit, megjithatë ka një trend në rritje nga 2013.

Dinamikat e Borxhit Publik 2005 - 2018

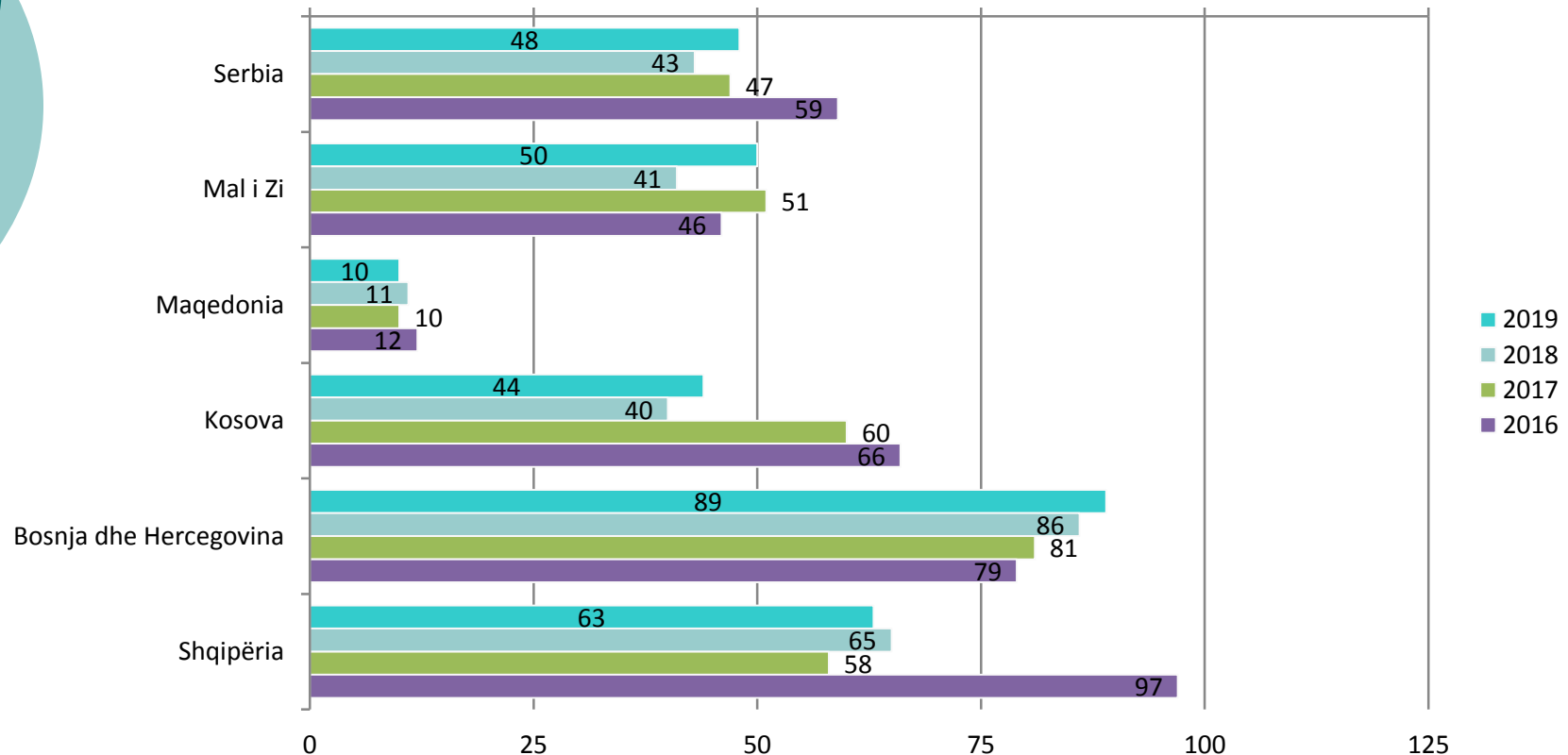
Burimi: Ministria e Financave, Kuadri Makroekonomik Fiskal, 2018 – 2021

- Borxhi publik mbetet i lartë, me një tendencë shumë të lehtë tkurrje pas vitit 2017.
- Masat e konsolidimit fiskal po kthejnë dinamikën e borxhit publik drejt një borxhi në rënie ndaj PBB-së. Më shumë masa të konsolidimit fiskal do të sigurojnë një tendencë të qëndrueshme kthimi të borxhit publik.

Taksat Kryesore për 2018

- ❑ Tatimi mbi Vlerën e Shtuar - 20%
- ❑ Tatimi mbi Fitimin, Xhiro Vjetore:
 - a) 0-5 milion ALL ($\approx$ 36,500 EUR) – 0%
 - b) Mbi 5 milion – 8 million ALL ($\approx$ 58,400 EUR) – 5%
 - c) Mbi 8 milion ALL – 15%
- ❑ Tatimi mbi Dividentin – 8%

Renditja e Vendeve të Ballkanit Perëndimor në Treguesin e Lehtësisë së të Bërit Biznes

Burimi: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/>

Renditja e Shqipërisë është përmirësuar me 2 pozicione në raportin 2018/2019.

Renditja e Shqipërisë në Raportet dhe Indekset Ndërkombëtare

Indeksi/ Raporti	Organizata	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Perceptimi i Korrupsionit	Transparency International	110 (nga 175 vende)	88 (nga 168 vende)	83 (nga 176 vende)	91 (nga 180 vende)
Liria Ekonomike	The Heritage Foundation	54 (nga 178 vende)	63 (nga 178 vende)		65 (nga 180 vende)
Doing Business	Banka Botërore	62 (nga 189 vende)	97 (nga 189 vende)	58 (nga 190 vende)	63 (nga 190 vende)
Indeksi i Konkurrueshmërisë Botërore	Forumi Ekonomik Botëror	97 (nga 144 ekonomi)	93 (nga 140 ekonomi)	80 (nga 138 vende)	75 (nga 137 vende)

Indikatorët e *Doing Business*

Indikatori	2014/ 2015	2015 / 2016	2016/ 2017	2018/ 2019
Të fillosh një Biznes	54	58	46	50
Të marrësh një Leje Ndërtimi	122	189	106	151
Të marrësh Energji Elektrike	159	162	156	140
Regjistrimi i Pronës	104	107	106	98
Të marrësh Kredi	36	42	44	44
Mbrotja e Investitorëve Minoritare	18	8	19	26
Të Paguash Taksat	130	142	97	122
Tregtia ndërmjet Kufijve	37	37	24	24
Zbatimi I Kontratave	96	96	116	98
Zgjidhja e Aftësisë Mospaguese	40	42	43	39

Shqipëria renditet më e ulta në fushën e trajtimit të lejeve të ndërtimit, energjisë, procedurave fiskale dhe regjistrimit të pronës. Ka përmirësime në energji, zbatimin e kontratave dhe regjistrimin e pronave. Shqipëria renditet më mirë në treguesit e sistemit financiar.

Tregtia përtej Kufijve - DB 2017/2018

Koha dhe Kosto e eksportit

	Shqipëria	Evropa & Azia Qëndrore
Koha - kontrolli në kufi (orë)	9	28
Kosto - kontrolli në kufi (USD)	55	195
Koha - përgatitja dhe kontrolli i dokumentave (orë)	6	27
Kosto - përgatitja dhe kontrolli i dokumentave (USD)	10	111
Renditja	Vendi 24 nga 190 ekonomi	

Indikatorët e Konkurrueshmërisë

Indikatori	2015-2016	2016/2017	2017/2018
Institucionet	103	76	68
Infrastruktura	90	91	94
Mjedisi Makroekonomik	122	93	75
Arsimim dhe Shëndet Parësor	62	33	36
Arsimi i Lartë dhe Trajnimet	60	42	80
Efienca e Tregut të të mirave	93	69	49
Efienca e Tregut të Punës	93	98	57
Zhvillimi i Tregjeve Financiare	114	94	91
Gadishmëria Teknologjike	91	82	81
Madhësia e Tregut	105	109	78
Sofistikimi i Biznesit	104	94	105
Inovacioni	120	109	74

Burimi: World Economic Forum – Competitiveness Report 2018, <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>

- Institucionet, efikasiteti i tregut dhe risitë janë përmirësuar;
- Edukimi dhe sofistikimet e biznesit janë indeksi i konkurrencës në përkeqësim të ndjeshëm;

Treguesit e Lirisë Ekonomike

Indikatori (renditur vendi 65)	2016	2018
Të Drejtat e Pronës	86	79
Liria nga Korrupsioni	113	156
Liria Fiskale	34	47
Shpenzimet Qeveritare	72	77
Liria e Biznesit	80	73
Liria e Punës	128	134
Liria Monetare	49	56
Liria e Tregtisë	37	14
Liria e Investimeve	50	58
Liria Financiare	19	35

Burimi: <https://www.heritage.org/index/about>

- Korrupsioni, tregu i punës janë fushat më problematike në indeksin e lirisë ekonomike; ndërsa liria e tregtisë konsiderohet e favorshme.
- Liria e investimeve dhe liria financiare raportohen si të përkeqësuar.